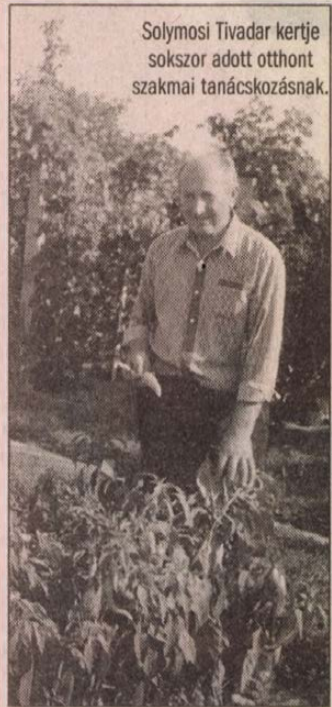


## Érdeklődő kertbarátok

Fennállásának tizedik évfordulóját ünnepelte 2003-ban a hercegszántói Kertbarát Klub. Jogutód nélkül, 1992-ben szűnt meg a Házikerti és Kisállattenyésztő Szak-



Solymosi Tivadar kertje sokszor adott otthont szakmai tanácskozásnak.

csoport. A kertbarátok azonban továbbra is igényelték a szervezett rendezvényeket. Ezért tizenhatan – Solymosi Tivadar irányításával – létrehozták a klubot. Egy évtized alatt gazdag programot valósítottak meg. Szakmai bemutatók során 11 esetben szőlőtermesztési, 9 alkalommal borászati, 10-szer zöldség-, 6-szor pedig gyümölcsstermesztési témákban mélyedhettek el a gazdák. A Rét utca 10. szám alatti klubházban 87 ismeretterjesztő előadás hangzott el, ezeket a téli időszakra ütemezték. több kiállításon mutatták be terményeiket. Országjáró kiránduláson tizenegyszer vettek részt a kertbarátok. Minden áprilisban megrendezték házi borversenyüket, ami kinőtte magát és térségi szemlévé alakult. Jó kapcsolatot tartanak a bajai kertbarátokkal, több közös rendezvényt is tartottak. Solymosi Tivadar hatalmas energiával szervezi a változatos programot. Ezek az összejövetelek nemcsak különlegességükkel, de magas szakmai színvonalukkal is szorgalmazzák a tagok továbbképzését és a tartalmas klubéletet.

## Veseli Santovčani

Több mint fél évszázados hagyománya van a szántói táncgyűttesnek. A társulat 1997-ben egyesületé alakult és felvette a Veseli Santovčani nevet. Az egyesület elnöke, egyben a csoport vezetője Kózić Illésné.

– Újjáalakulásunktól fogva feladatunknak tekintjük a magyar és más nemzetiségek kultúrájának, hagyományainak ápolását. A községben élő legfiatalabb korosztálytól a nyugdíjasokig mindenki szívesen vesz részt ebben a munkában. Szép sikerrel vettünk részt számos hazai és külföldi rendezvényen, szem-

lén, fesztiválon. Repertoárunkon magyarra, helyi horvát és szerb, valamint horvátországi és délszláv népek táncai szerepelnek. Feldolgoztuk és színre vittük a hercegszántói sokác leánykérés és lakodalmast, amellyel 1992-ben az országos minősítő versenyen arany fokozatot értünk el. Ruhatárunk 80-90 százaléka eredeti népviselet, értéke felbecsülhetetlen. Ezért is fordítottunk nagy gondot felújítására, rendben tartására. Fiataljaink jelenleg egy magyar táncot sajátítanak el, amivel a következő félépéseken szeretnénk meglepni nézőinket – mondta a csoport vezetője.



A községháza.

## Összegyűjtik az ötleteket

Egy éve foglalta el posztját a település polgármestere. Véleménye szerint az uniós határ közvetve segítheti a község fejlődését.

– Megválasztása után legfontosabb feladatai közt említette a község csinosítását. Milyen eredményt hozott próbálkozásai?

– Látványosan változik a közterületek képe az utóbbi két-három évben. Idei akciónk is illeszkedett ebbe a folyamatba. Meghirdettük, hogy virágokat helyezünk azokba az utcákba, ahol a lakók vállalják a gondozást. Közel 200 cserepet helyeztünk el, végül több volt a jelentkező, mint arra előzetesen számítottunk. Folytatnunk kell ezt az együttműködést. Közmunkásaink kaszással, a temető rendezésével foglalkoznak. Sikertült bevonnunk az embereket, így rendezettebb képet mutat a falu, ami bizonyítja az igényességet.

– Fontos feladatként említette munkába állásakor a pályázati lehetőségek kiaknázását.

– Jó néhány tervezett beruházásra pályáztunk, ezek egy részére sikerrel. Nem lehet minden pályázaton nyerni, folytatjuk a munkát. Az iskolában egy tanterem padozatának cseréjére került sor, a művelődési ház elektromos rendszerét korszerűsítettük, kátyúzásra, valamint az Árpád utcai műtőre szereztek ilyen módon pénzt. A település rendezési tervének elkészítésére szintén nyertünk támogatást. Ez a dokumentum szükséges a további fejlesztésekhez.

Természetesen újabb forrásokat is szeretnénk bevonni a fejlesztésekbe. Ilyen például az az uniós keret, aminek révén az iskola számítógépek korszerűsítése és részben az épület felújítása valósulhatna meg. Ez azért is fontos számunkra, mert épületeink leromlottak, még részleges felújításuk is rendkívül jelentős anyagi teher.

– Milyen terveik vannak a következő évekre?

– Fontolgtatjuk a község központjának átalakítását. Ennek kapcsán szóba került a balesetveszélyes buszmegálló áthelyezése, valamint a régi piac újjáélesztése. Összegyűjtjük a szebb környezet kialakításával kapcsolatos ötleteket. Mint mindennél, így nálunk is komoly feladat lesz a csatornázás. Szintén tervezzük a kábeltelevíziós hálózat

### RITTGASSER JÁNOS

1959-ben született Bácsalmáson. 1977-ben érettségizett Bácsalmáson. 1981-ben postatisztiként végzett Budapesten. 1984-től a hercegszántói posta vezetője. 2002-től polgármester. Nős, két gyermek édesapja.



képzését, ezzel kapcsolatban rövidesen felmérjük az igényeket.

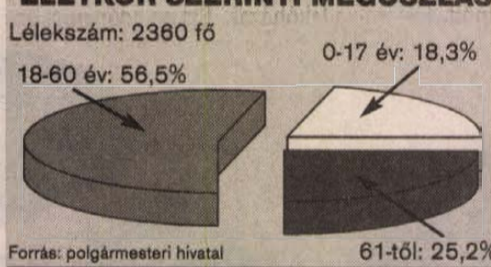
– Általános gond a kistelepüléseken az elöregedés, illetve a munkahelyek hiánya. Milyen teendőket ró ez a község önkormányzatára?

– A rászorulókat egy részében munkálni némi segítséggel. Ez megnehezíti a segítségnyújtást. Fokozottabban kell figyelni az elesett, sokszor magányos idősekre! Működik a gondozói szolgálat és az idősek napközije. Egy esetleges bentlakásos intézmény fenntartása komoly teher lenne. Úgy vélem, más települések is hasonló demográfiai problémákkal küzdenek, ezért együttműködve kell megoldást keresnünk. Nem egyszerű a munkahelyteremtés sem. Az emberek nehezen vállalkoznak az ingázást, egy vállalkozás betelepüléséhez pedig bizonyos üzemi méret és alkalmazotti létszám szükséges.

– Rövidesen ország-határ mellettől az Európai Unió határán fekvő településsé válik a község. Mit várnak ettől?

– Ez a változás fontos a biztonság szempontjából. Nem az itt élők biztonságára gondolok, hanem inkább a turisták vagy a térséget befektetőként vizsgálók szemszögéből. Mivel nem tudni mikorra halasztódik a határátkelő teherforgalom előtti megnyitása, ezért nem számolhatunk a megnövekedő forgalom hátrányaival. Igaz, remélt előnyeivel sem. Az EU-határ a határőrségnél teremt munkahelyeket, ami kedvező lehet. Biztató jel az is, hogy a páratlan természeti adottságú környéken spanyol, francia, osztrák tulajdonosok is vásároltak ingatlanokat. A turizmus kínálta lehetőségek kiaknázásához azonban további fejlesztések szükségesek.

### ÉLETKOR SZERINTI MEGOSZLÁS



### A parókus

Dujmov Milán a Szűz Mária születéséről elnevezett szerb ortodox templom parókusa. – Katymáron születtem, 1990-ben végeztem el a belgrádi Szent Száva Szerb Ortodox Szemináriumot, 1993 avattak pappá medinai parókusi kinevezéssel. Nős vagyok, van három gyermekem. Öxellenciája, Danilo Krisztics 1996-ban bízott meg a helyi ortodox templom vezetésével. Papi hivatásomat nem tekintem munkának. Szépsége az istentiszteleteken keresztül az Úr szolgálata és a hívőkkel való törődés. Annak ellenére, hogy Hercegszántón kicsi a hívek száma, aktív templomjárók a itteniek. Gazdag lelki életük mellett fontos körülmény, hogy Hercegszántó 9 papot adott a szerb egyháznak, ők ország-szerte teljesítik szolgálatukat.



Dujmov Milán

### Az igazgató

– Az intézménybe 1980-ban kerültem horvát-történelem szakosként, 1997 óta vagyok igazgató – mondja Sibalin József, a Horvát Tanítási Óvoda, Általános Iskola és Diákotthon vezetője. – Fenntartónk az országos önkormányzat lett, így tehermentesítettük a községet. Jelenleg 98 tanulóval, 27 óvodással, 45 diákotthonossal és 15 kollégával dolgozom. Azaz, hogy az országos horvát önkormányzat lett az intézmény fenntartója, megvalósult a kisebbségi kulturális autonómia. Fontos az is, hogy biztosított a körzetesített bázisintézmény fejlődése. Helyben és az ország bármely részén lehetővé vált, hogy a korszerű ismeretek és a többnyelvi képzés iránt érdeklődő szülők egy családias hangulatú intézmény válasszanak.



Sibalin József

### A plébános

– Tázlár szülőtteként 1992-ben szentelték pappá a Kalocsai Főszékesegyházban. Hercegszántóra, Csátaljára és Homorúdra 1994. augusztus 1-jén kaptam plébánosi kinevezést. Az általam ellátott települések 1998-ban kiegészültek Garával és Sárhállal. Vallásos nevelésben részesültem, elsősorban édesapám részéről. Középiszólásként különös érdeklődést mutattam korunk kegyelmi történései iránt, melynek segítségével értelmezni tudtam magam és a világot. Egyik fő feladatomban a közösség építése és ápolása. Ez évről évre nehezebb. Korunk embere egyre zárkózottabbá, érdektelenebbé válna elmagányosodik. Zarándoklatokat szervezünk, melyek a lelki gazdagodás mellett turisztikai élményt is nyújtanak.



Polyák Imre

### A határőr

– Nagy reményekkel indultam első beosztási helyemre a főiskola elvégzése után. Hódunára érkezve nem gondoltam, hogy életem jelentős részét itt fogom leélni – mondja Szabó Róbert, a határőrizeti kirendeltség parancsnoka. – Fordulópontot jelentett 1980, amikor megnősültem. Ettől kezdve a családom is ide köt, parancsnoki kinevezésem után házat vásároltam. Maricát és Szendrét már itt neveltük fel. A délszláv válság idején sokat számított a község lakóinak – nemzetiségétől függetlenül – önzetlen segítsége. Járőrünk sokat tesznek a falu közbiztonságáért, az emberek bizalommal fordulnak hozzánk. A legnagyobb kihívás előttünk az európai uniós külső határ őrzésének megszervezése.



Szabó Róbert

## Hercegszántó

A település nevét először Szent István uralkodása alatt említették okiratban, mégpedig Zant-how alakban. Államalapító királyunk a falut a veszprémvölgyi apácáknak adományozta, a benne levő káptalannal és a 30 házzal. Az apácák tulajdonjogát 1108-ban Kálmán király megerősítette. Az okirat feltünteti, hogy a falu egész határa, a nem kevésbé fontos vásárjoggal együtt az apátnő birtokát képezi. Kiter ar is, hogy a határban őskori kőhalmok vannak, északon az Érhát, keleten a Bálvány nevű domb, a déli részen egy erdő található. Az 1419-ben felmerülő előnév a dunaszekcsői Herceg család tulajdonát jelzi. 1485-ben Czobor Márton birtoka lett. A Szántova névalak a Szántó délszlávban használt változata. 1904-től hivatalosan is Hercegszántó a község neve.

A mohácsi vész után a falu teljesen elnéptelenedett, majd rövidesen megkezdődött a betelepülés a déli irányból. A török adójegyzékek 1544 és húsz év múlva is 11 házat, 1590-ben viszont 60 házat jegyeztek fel. (Megjegyzendő, hogy ezek összevont adatok, mert a török összeírók – tekintve, hogy a falu 3 göröndön (magasabban fekvő részen) helyezkedett el –, Dolna (alsó), Szredna (középső), Gorni (felső) Szántókat említették. A török kiűzése után a falu kamarai birtok lett. Az 1699-es megyei összeírás szerint 47 gazda és 10 felnőtt fiú volt. Egy 1768-ból származó kamarai térképen a déli határban a Rozlica-bara (tó), ettől keletre egy erdő és a Bubanya dűlő, északnyugaton egy Bacság (Budzsák) nevű erdő van feltüntetve. A településen ekkor 126 katolikus sokác család élt.

Az 1785-ben történt úrbéri rendezéskor 70 telken 144 telkesgazda és 43 szellő volt. A Duna új medre 400 hold nagyságú területet elvágtat a falutól. Ezt a területet Kadi vagy Osztróvac nével jelölték.

Képviselő-testület: Rittgasser János (polgármester), Balatinác István (alpolgármester), Balázs Ferenc, Buják István, Feigl József, Gyurity Illésné, Kapitány Józsefné, Kaszás Mihály, Reusz István, Sibalin József, Somogyi Zoltán (képviselők). Jegyző: Barta Lajos. Horvát kisebbségi önkormányzat: Balatinác István (elnök), Sibalin József (elnök-helyettes), Gyurity Marin, Mándity József, dr. Zsuzsity Józsefné. Szerb kisebbségi önkormányzat: Gyurity Illésné (elnök), Siskovity Náda (elnök-helyettes), Dujmov Mónica, Gyurity Milán, Csizmity Lyubica.



**SOKSZÍNŰSÉG.** Hat nemzetiség gyökereit vallják maguknak a hercegszántóiak. Ez a legutóbbi népszámlálás adataiból derült ki. A 93,7 százalékos magyar mellett 15,7 horvát, 4,8 szerb kötődéséről számolt be. Mellettiük német, cigány és román hagyományok élnek a lakosságban.